

PŘÍCHOD bohů

VLASTISLAV TOMAN

PŘÍCHOD MALÉHO BOHA

První paprsky Zářícího dopadly na vrcholek špičaté skály. Údolí ožilo. Gron-c-chové se vyrojili z doupat a křikem vítali nový den. Ženy začaly připravovat u ohňů a horkých pramenů jednoduché pokrmy, lovci si chystali zbraně a starci jako vždy usedli na svá místa před jeskyněmi. Přísnými pohledy sledovali povykující hordu dětí.

V údolí, kde Gron-c-chové žili, tomu tak bylo odedávna.

„Oááá!“

Do údolí vpadl ostrý skřek strážce stojícího na skále. Všichni strnuli. Otočili hlavy vzhůru, kam ukazovala jeho ruka.

Ze žlutohnědých mraků, které před chvilkou zakryly oslnivou tvář Zářícího, padal k zemi oheň. Planul jako obrovská smolná pochoděň, přímo rostl Gron-c-chům před očima. Vytřeštěně se dívali ke kalnému nebi. Něco takového ještě neviděli. Bylo to děsivé! Rudá záře se šířila do všech stran, jako by na obloze otevřela svůj ohnivý jícen Hromová hora.

„Zářící padá! Z oblohy!“ zaječela stará Lala.

Do údolí vtrhlo sílící hromobití a Gron-c-chové zaryli své tváře do země. Už neviděli, jak se ohnivá pochodeň mihla nad údolím, ale zato slyšeli, jak s ohlušujícím řevem zapadla kamsi za kopce. Vzápětí proletěl krajinou horký závan, rozkýval koruny štíhlých pauru. Úzké listy hlasitě zapleskaly o větve. A pak bylo zase ticho.

Dlouho leželi Gron-c-chové na zemi, omámeni a neschopni jediného pohybu. V hlavách se jim převalovaly myšlenky: *Zářící bůh opustil nebe! Už nikdy se nepotěšíme jeho teplem a světlem.*

Zvedli se, cosi teplého se opřelo do jejich ohnutých zad. Do vy-třeštěných očí jim vnikl důvěrně známý jas. Vysoké mraky se roz-trhaly a mezi nimi planula oslnivá tvář Zářícího! Uplynulo několik dlouhých okamžiků, než to vůbec dokázali pochopit. A potom celá tlupa vyskočila s radostným pokřikem.

„Září na obloze! Nespádl na zem!“

Křepčí a hulákají jako pomínutí, děsivý přízrak padající z oblohy je zapomenut. Zářící je na nebi, dál jim posílá teplo a světlo!

Jen jeden z tlupy stál stranou, bylo vidět, že usilovně přemýšlí: *Jak je to možné?* Všichni přece viděli Zářícího boha padat k zemi! Všichni slyšeli rachot... A teď je znovu na obloze. Jak je to možné?

To si Ru, náčelník tlupy, vysvětlit nedovedl.

Za dva dny časně ráno si náčelník přivolal několik lovců.

„Půjdeme! Jestli už ginjiové chodí lízat skálu.“

Tváře lovců se roztáhly do blažených úsměvů, jazyky mlsně olízly rty. Ó, ginjiové! Mají jemňoučké, voňavé maso a heboučkou

srst, která tak pěkně hřeje! Ale žijí daleko, do lovišť Gron-c-chů přicházejí jen občas, když se chtějí u Bílých skal nalízat slaných kamenů. Kdykoliv se lovci vypraví za ginjií, přinesou s kořistí i pár hrstí kamenné drti a potom si i tlupa dopřává té pochoutky. Oblizují bělavé kameny, jejichž slanost přidává šfavnaté pečince neobvyklou chuť.

„Mňam!“ přidali se i ostatní.

„Vyrážíme, až bude Zářící nad korunami pauru.“

Lovci se rozběhli a nachystali si zbraně. Zářící se objeví nad vrcholky stromů co nevidět.

Ru se zatím vydal ke stařešinovi tlupy, aby mu podle starého zvyku řekl o svém odchodu. Starý Mau seděl na vyhřátém závětrí u náčelníkovy jeskyně.

„Jdeme k Bílým skálám,“ řekl a hluboce se starci poklonil. Mauova tvář se rozzářila, i jeho bezzubá ústa si ráda pochutnávala na měkkém mase ginjiů.

„Óóó! Dobrý lov!“ popřál důstojně. A chvatně dodal: „Nezapomeňte přinést slané kameny!“

Ru se znovu uklonil a potom už rychle kráčet údolím. Vybraní lovci se k němu cestou přidávali. Nebylo na tom nic zvláštního, denně museli vycházet na lov, aby měla tlupa co jíst.

Cesta vedla do kopců, za nimiž před několika dny zmizel ohnivý přízrak. Ani si to neuvědomili, nikdo z lovců si na to nevzpomněl; jejich paměť byla krátká.

Roztaženi v řídký zástup kráčeli rychle kupředu. Ruce svíraly těžké kyje a hrubé oštěpy, oči pozorně sledovaly krajinu. Gron-c-chové měli mezi dravci dost nepřátel, taky cizí tlupa se mohla zatoulat do jejich lovišť. Proto byli stále připraveni – nejen lovit, ale i útočit nebo se bránit.

K polednímu narazili na stopu velkého gruy, jehož maso bylo také oblíbenou pochoutkou. Náčelník se zaradoval. Jestli nebudou u Bílých skal ginjiové, přinesou aspoň gruu. Rozpráhl prudce paže. Lovci pochopili. Rozběhli se do řady a kryti ve vysoké trávě opatrně postupovali dál.

Ru s očima upřenýma na hluboké gruovy stopy předběhl brzy ostatní. Široce rozevřeným chřípím dychtivě sál pach, který za sebou zvíře nechávalo. Nedočkavě potěžkával v ruce kyj.

Ale grua byl chytrý, zvětřil nebo uslyšel lovce a dal se na útěk. Ru jen zlostně zavrčel.

„Kheh!“ vyštěkl hlasitě. Spěchejte! Ani se nepodíval, jestli ostatní viděli jeho znamení. Nablízku byl pahorek; vyběhne nahoru, určitě zahlédne gruu a bude mu moci zkřížit cestu. Hloupý je grua, a líný! Nikdy se mu nechce do kopce, vždycky běží raději okolo. Ru se uškříbl, stopa pod svahem opravdu odbočila a vedla dál v protáhlém oblouku.

Vylétl na vrcholek pahorku jako štíhlonohý ginji. A bleskurychle padl k zemi!

Tak to viděli lovci, kteří za ním spěchali. Okamžitě a bez povělu padli i oni do křovin. Začali se plížít – náčelník jistě spatřil gruu!

Ru zatím ležel bez hnutí za křoviskem a zaraženě civěl před sebe. Lovci se nerozhodně zastavili.

Proč jim nedává znamení?

Úplně zapomněl na druhy; zcela ho zaujalo, co viděl v plochem údolí pod pahorkem.

Bylo to kulaté a šedé jako ptačí vejce. Ale jak obrovské! Ani kdyby Ruovi někdo vylezl na ramena, nedosáhl by na špičku. V mělkém důlku vypadalo jako v hníždě, kolem dokola byla země černá, ohořelá.

Oheň, uvědomil si Ru, i to vejce je dole celé začazené od plamenů. A má nohy! Podivné tenké nohy, které je podpírají, takže vlastně stojí. Možná že jsou to nohy tvora, který se měl z vejce vyklubat, ale byl zabit ohněm.

Jenže Ru nezná ani jednoho ptáka, který snáší tak velká vejce. V zadumání zvedl hlavu, oslepující paprsky Zářícího mu bolestně pronikly až do mozku. Prudce stiskl víčka, v očích mu zatančila ohnivá skvrna... A vzpomněl si!

„Uhh!“

Proto padal oheň z oblohy! Zářící snesl do údolí své vejce! Aby se vylíhl nový bůh? Snad.

Postavíme zvědy – pak se uvidí. Musíme TO hlídat! Spokojeně se usmál, a protože byl v údolí klid a nikde se nic nehýbalo, rozhodl se svolat lovce.

„Ááááá-i!“

Výzva se prudce změnila v příšerný skřek úžasu. Vejce se totiž před náčelníkovými očima samo od sebe otevřelo, jako by puklo, a ven se soukal jakýsi netvor. Ru se zarazil, neznámé TO vyrazilo přímo proti němu. Ale to už taky vyrazili lovci z křovin, mávajíce zbraněmi, a spěchali mu na pomoc. I jim stačil jediný pohled, aby jejich nohy ztuhly. Odvážná srdce změkla a ruce naráz zdřevěněly. TO bylo jen několik kroků od nich, TO bylo u náčelníka!

Prchni! přikazoval Ruovi mozek lovce. Pudově se rozmáchl těžkým kyjem a vložil do úderu všechnu svoji sílu. Svaly se mu napjaly k prasknutí. Ještě vteřina – a kyj opiše smrtonosný oblouk... Ale podivné TO, strašné a záhadné, bleskurychle vztyčilo jakási chapadlovitá klepeta. Cosi suše zapraskalo a neznámá síla zkroutila Ruovi ruce. Mrštilo to s ním o zem, zařval bolestí. Kamenný kyj odletěl a zapadl do křovin.

Ru ležel napůl v bezvědomí. Očekával smrt. Co jiného mohlo následovat? Věděl jen jedno: silnější vždycky zabíjí slabšího. A TO bylo silnější. Proto Ru musí zemřít. Zavřel odevzdaně oči.

Neviděl, jak se TO k němu přibližuje a hledí na něho celou řadou zelených očí na nízké, ploché hlavě. Chapadlovitá klepeta se zvolna vznášela nad schouleným tělem a lehce se ho dotýkala.

V té nekonečně dlouhé chvíli zkamenělí lovci přece jen podvědomě vnímali, jak TO vlastně vypadá. Připomínalo jim teď víc kraba tsu-tsu z Velké vody, k níž putují vždycky před příchodem období chladu. TO je však mnohem větší, na každé straně trupu má tři dlouhé a článkované nohy, na špičatém zadku má dva tenké ostny, které trčí nahoru. A hřbet je rýhovaný, jako když brouk fru složí krovky. Asi má i křídla.

Klepeta, pohybující se nad náčelníkem, klesla k zemi. Lovci se příkrčili – pozor, teď se TO vrhne na ně, všechny zabije! Ale ani teď nedokázali přimět své nohy k pohybu. Zatím TO už zpátku odlezlo od náčelníka. Zastavilo se, co bys tři oštěpy položil za sebou. Ru si uvědomil, že je sám, jeho ochromené paže se kupodivu rychle zbavovaly bolesti. Může se hýbat – žije! Téměř nepozorovatelně se nadzvedával. *Uh! Uviděl TO!* Nehybné. Dost daleko. Snad se mu přece jen podaří utéct, tráva ho trochu kryje. A tak vyrazil jako vyplašený ker. Zahlédl ještě, že o kus dál prchají i ostatní lovci.

Zprvu pádil bez rozmyslu dolů po svahu, prorážel houštinami a nevnímал bolestivé škrábance, které mu na kůži zanechávaly ulámané větve. Zpomalil až na úzké stezce. Zároveň pochopil, kde je; gruova stopa! Tudy přece přišli, tahle cesta vede zpátky k tábořišti. Ohlédl se, lovci za ním utíkali v roztrhaném zástupu. TO však nikde vidět nebylo – utekli mu!

Zastavili se, když se jim vyčerpáním podlamovala kolena. Padli jako podřatí, chrčivě lapali po dechu. Po chvíli jim pronikla do vědomí chladivá vůně vody. Plazili se až na břeh tichého potůčku a dlouho hltavě pili.

A pak se převálili na záda, zavřeli oči a usnuli.

Náčelníka probudil nepříjemný pocit – jako by se na něho někdo díval. Ostražitost mu přikazovala, aby jen nepatrně pootevřel víčka – a rázem byl na nohou. TO stálo nedaleko a pozorovalo je zelenýma očima.

Přišlo za nimi po jejich stopě tak jistě a rychle, jak by stěží dokázali i nejlepší stopaři z tlupy. I na svých zdánlivě slabých nohou se zřejmě dovedlo pohybovat jako nejhbitější zvířata, která Gron-c-chové znali. Ru potrásl zamyšleně hlavou, najednou z něho spadl všecken strach. Kolikrát už takhle stál proti šelmám a viděl v jejich světlech touhu po zabíjení. Ale v očích TOHO nebyla smrt! Chvillemi se mu zdálo, že dokonce přátelsky pomrkávají. Jejich svit byl uklidňující. A náčelník najednou pochopil: TO jim nechce ublížit! I když na TO v údolí zaútočil, nezabilo ho, a ani teď se nevrhlo na lovce, ačkoli spali.

Nemusí se bát! TO se vyklubalo z Vejce, které snesl Zářící. Ano! Teď o tom byl náčelník pevně přesvědčen. Zářící je s nimi, proto asi TO nebude proti nim – je to Malý bůh!

Začal budit lovce.

„TO přišlo za námi!“

Věděl, že je tím vyděsí, proto hned každého přitlačil rázně k zemi. Podvědomě tušil, že se musí chovat klidně, aby se TO snad nedomnívalo, že chtějí znovu zaútočit. Lovci se semkli do hloučku. Nedůvěřivýma očima pozorovali neznámého tvora, který stál

proti nim bez jediného pohybu. Vyčkával, co budou dělat? A tehdy promluvil Ru:

„TO seslal Zářící! Chce jít k nám domů, musíme ho uctít jídlem a vodou, dáme mu nejlepší kožešiny.“

Dívali se překvapeně a nedůvěřivě, ale Ru to řekl tak sebejistě, jako by to věděl se vši určitostí. Vykročili a TO je následovalo; zrychlilo, když zrychlili, zpomalilo, když zkrátili krok. Několikrát si všimli, že zamrkalo desítkami zelených očí na placaté hlavě.

Náčelník zhluboka vydechl.

Prozíravý Ru poslal dva lovce napřed, aby Gron-c-chy v tábořišti seznámili s novinou a připravili je, že TO mezi ně přichází. A tak se celá tlupa shromáždila u vchodu do údolí, bázlivé ženy jako by vrostly do země.

„Už jdou!“ Zvědavě se hrnuli vstříc přicházejícímu zástupu, na jehož samém konci se pohybovalo TO. Kráčelo hbitě na svých šesti tenkých nohou. Hřbet se mu třpytil jako vodní hladina v prudkých paprscích Zářícího.

Gron-c-chové se srazili do houfu, podivná hrůza jim stahovala hrdla. Poslušně následovali TO až do údolí a tam se rozestoupili. Uprostřed kruhu zůstali jen náčelník a záhadný tvor, který nemá kožešinu ani peří nebo šupiny, dokonce ani kůži. Ano, oba poslové nelhali – může to být jedině bůh! Ru se rozhlédl, zvedl paži a vyžádal si klid.

„Jednou nad námi oheň. Padal z nebe. Gron-c-chové mysleli – spadl Zářící! Bylo to jen jeho Vejce, leží tam – daleko. Moje oči viděly, lovci viděli – tam, na stopě ginjiů. Z Vejce se vyklubalo TO. Přišlo s námi. Malý bůh – dítě Zářícího. Gron-c-chům bude dobře. TO je s nimi – ohááá! Říkejte – Malý bůh!“

Ještě nikdy neslyšeli náčelníka tak dlouho mluvit. Teď padl jako první na kolena a zaryl tvář do trávy, po něm to udělali ostatní.

A zatímco pořád ještě leželi, Ru se už zvedl a s bušícím srdcem přistoupil těsně k Malému bohovi. Blíž než při prvním setkání u Vejce. Mnohem blíž. Položil si pravou ruku na čelo a zvolna pronesl hrdelní řečí:

„Já – Ru, náčelník!“

Otevřel dlaně, dávaje tím najevo, že nemá žádnou zbraň. A ukázal na klečící tlupu.

„Tam – Gron-c-chové!“

S hlavami u země sledovali bez dechu jeho počínání. V údolí bylo hluboké ticho. A pak jasně uslyšeli, jak se z nitra Malého boha ozvalo uklidňující cvakání. Jako když se grua dosyta nažere ryb a pak ze spánku cvaká zuby. Známý zvuk je uklidnil, jeden po druhém zvedali hlavu a oči jim zářily obdivem.

„Přineste oběti!“

Rozběhli se do údolí. Snášeli kousky pečeného masa, ovoce všech barev a placky, náhrdelníky ze zubů a kůstek, ozdoby z travin a kůry. Všechno poskládali na ploché skalisko.

„Odejděte!“ rozkázal Ru.

Sám se taky vzdálil, ale jen tak daleko, aby mohl pozorovat, jak si TO bude počínat. Až dosud obětovali výhradně Zářícímu.

TO stálo delší dobu nepohnutě. Konečně nadzvedlo chapadla a pomalu jimi pohybovalo nad dárky. Vybírá si, pomyslel si náčelník. Teď se jedno z chapadel sklonilo a uchopilo kulatý, sladký plod pauru. Umí si vybrat, olízl se Ru. Vzápětí vykulil údivem oči.

„Uh!“ neubránil se výkřiku. Neboť se neotevřela tlama v ploské hlavě, jak předpokládal, ale plod zmizel v oblém hřbetu. „Má ústa v zádech!“

Nedaleko se tiskli k zemi Gron-c-chové. Neodolali, připlazili se blíž. Nechápatě přihlíželi, jak podivně se Malý bůh krmí. Překvapeně ztichli, když se klepeto zanedlouho opět vzneslo nad hřbet a vtáhlo zpátky úplně neporušený plod. *Hup* – odletěl stranou.

Gron-c-chové se polekali. TO nepřijalo jednu z jejich obětí! Chapadlo znovu zakroužilo nad skaliskem. Snad zachutná Malému bohovi něco jiného, upokojoval se náčelník Ru. Zbytečně – stejný osud stihl všechny dárky. Jen s tím rozdílem, že některé TO vůbec nepozřelo, letmo si je prohlédlo a hned je zahodilo.

„Víc darů! Rychle!“ rozkřikl se Ru na tlupu.

Znovu přinesli Gron-c-chové to, co sami považovali za nejchutnější, co jim bylo nejmilejší a nejdražší. Marné bylo jejich snažení, ani tentokrát nepřijal Malý bůh jejich oběti. Ba co víc – ty věci, které mu už jednou předložili, nechával bez povšimnutí.

Tlupa stála v hlubokém zármutku. Odmítá dary – co když se na Gron-c-chy zlobí?

Pak je napadlo, že třeba přijímá jen živé oběti. Vyšli tedy na lov a chytili mladého kera, náčelník Ru ho podal Malému bohovi přímo do klepeta. Zvědavě očekávali, co bude dál. Nebylo nic. TO povolilo sevření a pištící ker utekl.

To překvapilo Gron-c-chy nejvíc. Usedli a poslušně čekali. Až spadl soumrak a přišla noc. V hlavách se jim převalovaly myšlenky, v nichž se nevyznali...

A tak přestali Malému bohovi předkládat oběti. Marná byla jejich snaha zjistit, čím se vlastně živí. Za čas je to přestalo soužit; nezlobil se, zůstával při nich a byl k nim víc než dobrý.

Když jednou nad údolím prudce žhnul Zářící, příběhly k náčelníkovi vyjevené děti.

„Křídla! Křídla! Uletí!“

Ru z jejich zmatených výkřiků pochopil, že se děje něco neobvyklého. Rozběhl se za dětmi a přivolal ještě několik lovců.

Drobotina je zavedla na travnatý svah. Tam leželo TO a nad jeho hřbetem se skutečně rozprostírala dvě veliká křídla, tmavá a jakoby z malých skvrn. Nezdálo se, že chce uletět, spíše se tiše vyhřívalo v paprscích. Stáli mlčky a zvědavě se dívali. Za chvíli se tvář Zářícího zahalila žlutohnědými oblaky. V tom okamžiku se TO nadzvedlo, složilo křídla a zakrylo se krovkami. Jen několik nejasných rýh ukazovalo, kde tmavé skvrny zmizely.

A tu se náčelník dovtípl.

„TO saje teplo Zářícího! Jeho dítě! Pije světlo!“

Nikdo nesmí Malého boha rušit, až bude jíst zase paprsky!

Vypadalo to na dešť. A tak stará Lala poručila několika mladším ženám, aby odnesly nově upletené rohože do jeskyně. Z nejbližšího ohniště vytáhla smolnou větev a posvítla jim na cestu. Ani si nevšimla, že ji Malý bůh následuje.

Opatrně kráčely krátkou chodbou. Do očí je udeřilo ostré bílé světlo. Ženy zděšeně vykřikly a upustily rohože, staré Lale vypadla z ruky pochodeň a zhasla na skále. Vyrazily ven s vrískotem, který vyburcoval celou tlupu.

„Tam – tam!“ ječely a ukazovaly k jeskyni.

Několik odvážných lovců se odvážilo do tmavé chodby. Opatrně tápali tmou – a ztuhli překvapením. Za ohybem je oslnila jasná záře. Takovou nevydává ani ten největší oheň!

Zvědové popošli ještě několik kroků a uviděli Malého boha. Záře vycházela z jeho ploské hlavy. Lezl po jeskyni a zvědavě si všechno prohlížel, zvedal v klepetech různé věci, které tam

OHLUŠUJÍCÍ ŘEV
PROLETL ÚDOLÍM
-ZA NĚM PAK
VICHRA...

VROUM!

